

Date
2013-11-06

Daniel Ekström +86 (0)10 6532 6480
daniel.ekstrom@growthanalysis.se

Sun Hongli +86 (0)10 6532 6480
Sun.hongli@growthanalysis.se

Utveckling på patentområdet i Kina

Kina har en jämförelsevis kort historia med patentskydd. Från att helt sakna patentregler i början av 1980-talet har landet på kort tid lyckats skapa en lagstiftning som bygger på grundläggande internationella konventioner och överensstämmor med motsvarande lagstiftning i de flesta länder. Landets första patentlag lanserades 1985 och har succesivt stärkts genom uppdateringar 1992, 2000 och senast 2008.

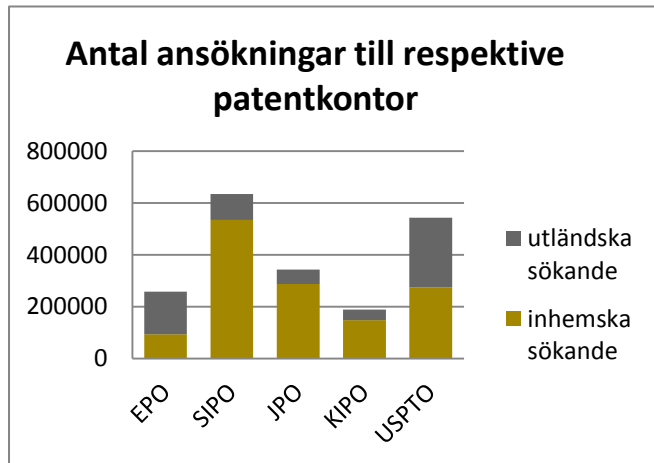
En ökad innovationsgrad är ett högt prioriterat mål för den kinesiska ledningen, och på ytan ser strategin ut att vara en framgång. År 2011 passerade Kina för första gången USA och blev det land där flest patent söks. Mellan 2009 och 2011 stod Kina för 72 procent av den globala ökningen i antalet sökta patent och 2011 söktes över en fjärdedel av alla patent i Kina. Utvecklingen har dock ifrågasatts, inte minst eftersom marknadsvärdet på kinesiska patent är lågt vilket förklaras med att ansökningarna generellt håller låg kvalitet.

Att den nuvarande diskussionen allt mindre handlar om brister i skyddet av IP-rättigheter kan delvis ses som en seger för Kinas lagstiftande myndigheter. Utvecklingen är samtidigt oroande då bristande kvalitet hos patentansökningar riskerar försvaga det kinesiska patentsystemet och i längden Kinas omställning mot en mer innovationsdriven ekonomi.

Låg kvalitet på patent

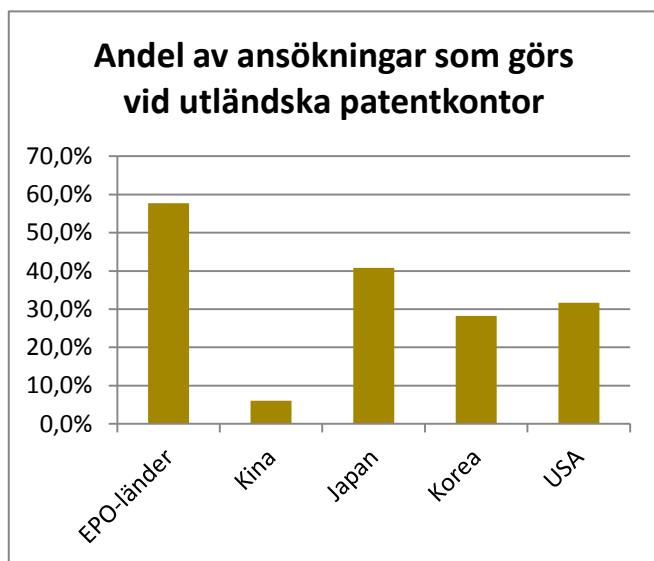
Flera argument har lyfts fram som visar att ökningen i antal patent i Kina inte har följts av samma utveckling vad gäller kvalitet. I både Europa och USA söks ungefär hälften av alla patent av utländska aktörer medan den andra hälften söks av inhemska innovatörer. Så har tidigare varit fallet i Kina men detta är en trend som brutits och under de senaste två åren har antalet sökta patent från inhemska aktörer ökat betydligt snabbare än ansökningar från utländska aktörer. I Figur 1 visas att mer än 80 procent av patentansökningar till det kinesiska patentkontoret SIPO år 2012 kom från inhemska innovatörer.

Vad som är oroande i Kina är att en mycket liten andel av patentansökningarna görs internationellt. Att uppfinningar inte är värda att skydda internationellt är i sig ett tecken på låg kvalitet. Figur 2 visar statistik från IP5 (samarbetsorganisationen för de europeiska, kinesiska, amerikanska, koreanska och japanska patentkontoren) över

Figur 1 Ursprung av ansökningar till respektive patentkontor 2012
Källa: IP5

ansökningar mellan länderna. I figuren visas hur stor del av ansökningarna från respektive land som går till andra patentkontor än landets egna. Det blir tydligt att Kina klart urskiljer sig som det land med lägst andel internationella ansökningar med 6,1 procent internationella ansökningar. Motsvarande siffra i övriga länder ligger mellan 25-60 procent.

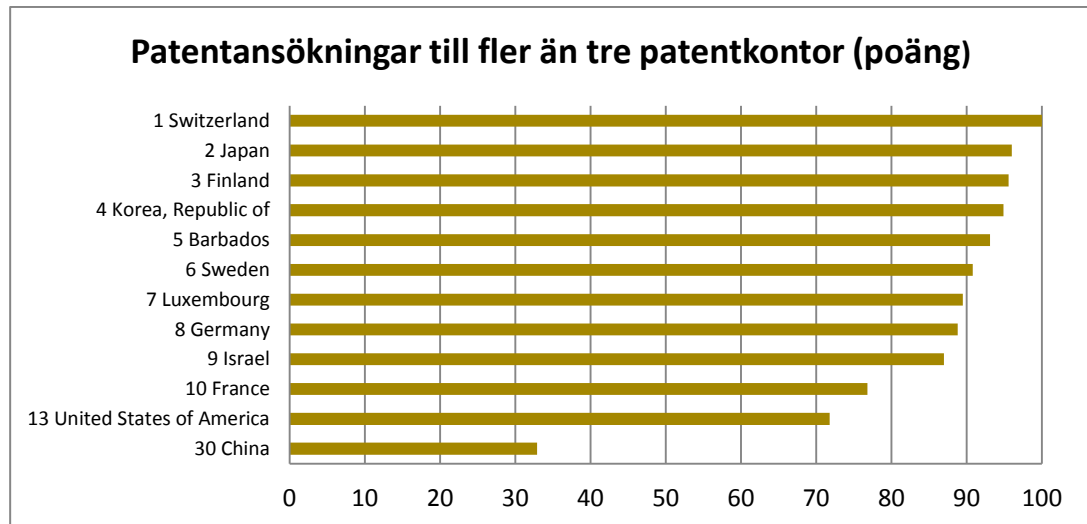
Figur 2 Andel av ansökningar som gjordes vid andra IP5 kontor 2012
Källa: IP5

I 2013 års utgåva av INSEAD Global innovation Index används för första gången kvalitet på innovationsoutput som en variabel. En av tre variabler rör patentkvalitet vilken visar hur stor andel som söks i tre eller fler länder. Kina rankas som 30:e land i detta avseende (Figur 3).

I slutet av 2012 släppte Europeiska Handelskammaren i Kina rapporten ”Dulling the Cutting Edge: How Patent-Related Policies and Practices Hamper Innovation in China”.¹ Rapporten ger en överblick av det kinesiska patentsystemet och nämner flera faktorer som samtliga påverkar patentkvalitet och bekräftar den bild som beskrivits ovan. En av slutsatserna i rapporten är att kvalitet på patent inte följer den snabba ökningen av nya patentansökningar. Rapporten pekar specifikt på skillnaden mellan uppfinningspatent (*invention*) och tekniska patent (*utility model*), där uppfinningspatent generellt håller en högre kvalitet jämfört med tekniska

¹ <http://www.european-chamber.com.cn/en/publications-patent-policy-innovation-in-china-study>

patent. En stor del av ökningen av patent har skett i tekniska patent, och utvecklingen går mot att dessa utgör en högre andel av patentansökningarna.

Figur 3 Patentansökningar till fler än tre patentkontor, poäng i Global Innovation Index 2013

Bakomliggande orsaker

Som en del i Kinas innovationsstrategi finns kvantitativa mål för hur många patent som ska sökas, detta för att kontrollera att satsningar på ökad innovationsförmåga ger resultat. Detta har förts fram som en starkt bidragande orsak till varför patentansökningarna ökat på kvalitetens bekostnad. Denna typ av mål finns i både nationella och lokala planeringsdokument. Målen ser delvis olika ut, medan en skiljer mellan olika typer av patentansökningar, innehåller andra enbart övergripande antal ansökningar. Ett sådant stort fokus på antal patent riskerar leda till att patentansökningar görs på fel grunder. Antal patent är dessutom en dålig måttstock på nytta och användbarheten hos patenten, vilket är det egentliga samhällsintresset. Flera policyprogram, till exempel i form av fördelaktiga krediter är villkorat till kvantitativa mål för patentansökningar. Liknande morötter finns på individnivå genom att patentansökningar kan underlätta för en individ att få byta till en mer attraktiv hushållsregistrering, så kallad *hukou*. Sammantaget skapar detta en incitamentsstruktur där företag och enskilda uppmuntras att förbättra sin ansökningsstatistik snarare än att faktiskt skydda tekniska landvinningar.

En ökad mängd ansökningar i kombination med en dåligt fungerande ansökningsprocess har bidragit till försämringar i kvalitet. De kinesiska myndigheterna har inte hunnit med att hantera den snabba ökningen av antalet sökta patent och det har inneburit att väsentligt kortare tid läggs på varje ansökning. Den snabba ökningen har också medfört en brist på erfarna inspektörer. Sammantaget har detta skapat en situation där kvaliteten på patent inte kan garanteras, och där inspektörer tvingas behandla en stor mängd patent varav många med bristande kvalitet.

Övriga brister i patentsystemet

En serie brister utöver kvalitet har också lyfts fram. Ett sådant exempel är att det kinesiska patentsystemet saknar en fungerande snabb handläggningskanal vilket utgör ett problem i många industrier med kort produktlivscykel. År 2012 lanserades ett system som skulle prioritera patent inom vissa områden, vilket till största del sammanföll med de sju strategiska industrierna.² Det tas inte ut någon kostnad för de ansökningar som prioriteras. Risken är dock att icke-strategiska industrier trängs ut i ett sådant system och att introduktion på marknaden fördröjs, eller misslyckas på grund av en långdragen ansökningsprocess.

Utöver kvalitetsproblem bidrar ett otillräckligt patentskydd alltså till att hålla värdet på patent lågt i Kina. Europeiska företag rapporterade i den senaste upplagan av Europeiska Handelskammarens *Business Confidence Survey* att IPR fortfarande är ett stort problem för deras verksamhet i Kina. I den nyligen publicerade affärsklimatundersökningen som Sveriges ambassad i Peking genomfört tillsammans med Handelskammaren och Business Sweden angav 30 procent av företagen att intrång på IP-rätt var ett hinder de hade stött på i sin verksamhet. Detta var dock två procentenheter lägre än vid mätningen två år tidigare.

Internationellt samarbete på patentområdet

I juni skrev Europeiska patentkontoret (EPO) ett *Memorandum of Understanding* (MoU) tillsammans med sin kinesiska motsvarighet SIPO. Avtalet syftar till att öka samarbetet inom patentklassificering. SIPO kommer med start från den 1 januari 2014 att dela in uppfinningspatent inom några utvalda teknikområden i enlighet med *Cooperative Patent Classification* (CPC). Detta kommer att föregås av utbildning av EPO. Målet är att uppfinningspatent i alla teknikområden ska klassificeras i enlighet med CPC från den första januari 2016. Patentedokumentation som SIPO registrerar i enlighet med CPC kommer att delas med EPO. CPC är det mest utförliga systemet för patenthandläggning med mer än 250 000 undergrupper. Det är resultatet av ett harmoniseringsarbete mellan EPO och dess amerikanska motsvarighet USPTO. Systemet bygger till stor del på det tidigare europeiska klassificeringssystemet (ECLA), som i sin tur var en utveckling av det Internationella patentklassificeringssystemet IPC. CPC används av både amerikanska och europeiska patentkontoret sedan januari 2013.

I ett uttalande i samband med undertecknandet uttryckte EPO:s president Benoît Battistelli att samarbetet dramatiskt kommer öka tillgängligheten av kinesisk patentedokumentation, och kommer tjäna målet med att överkomma språkskillnader. Genom att nu även det kinesiska patentkontoret börjar använda CPC bekräftas dess roll som en internationell standard. Ett gemensamt system för hantering av patentedokumentation har stora fördelar för inblandade parter i patentansökningsprocessen och är ett av målen som satts upp av IP5.

² *State Intellectual Property Office*

Vägen framåt

Kinesiska myndigheter har reagerat på kvalitetsproblemen och SIPO lyfte frågan i 2012-års plan för implementering av den nationella IP-strategin. Där pekar man just på att det stora fokus som funnits på kvantitet måste förändras, och att incitamentssystemen måste utvecklas. Fokus ska enligt planen ligga på inhemsk innovation, som ska prioriteras vid patentansökningar. Planen identifierar också behovet av att förbättra patentundersökningen för att kunna garantera kvaliteten på de patent som godkänns. Centralt i detta är att höja kunskapen hos inspektörerna och förbättra befintliga kvalitetssystem.

China Economic Times publicerade den 5 september 2013 en artikel som diskuterade flera problemområden i nuvarande patentsystem och diskuterade hur dessa kunde avhjälpas. Bakom artikeln stod Shen Hengchao vid statsrådets forskningscenter. Han menar att ett starkt patentskydd är av yttersta vikt för innovativa företag. Även om dessa företag inte är i majoritet har de stor påverkan på marknaden och utvecklingen av ekonomin i stort. Ett svagt patentsystem riskerar skada innovationsförmågan. För att uppnå detta lyfter Shen fram fyra områden där patentsystemet behöver stärkas: de myndigheter som bevakar patenträtt måste stärkas, kompensationen för intrång ska höjas, ansökningsprocessen ska förenklas samt en enhetlig tillämpning av regelverket över landet ska utvecklas. Shen pekar också på behovet av en snabbkanal som betalas av ansökaren i syfte att möta behovet från industrier med kort produktlivscykel.

Diskussion

Sammantaget visar kortrapporten att det fortfarande finns stora problemområden. Det är nödvändigt att lämna det stora fokus som råder på antal sökta patent. Detta har redan identifierats av kinesiska myndigheter och vi kan förvänta oss åtgärder riktade mot att lösa detta framöver. Att döma av ovan nämnda plan från SIPO kommer framförallt allt nya och förmodligen bättre mått och mål på innovation användas. Det som möjligtvis kan ses som oroande är att man alltså har för avsikt att använda just mål och belöningsystem för att driva på innovationsförmågan. Risken är att aktörer hittar nya vägar att uppfylla målen utan att det nödvändigtvis bidrar till användbara innovationer. Hur dessa frågor kring kvalitetssäkring hanteras är från ett kinesiskt perspektiv bland de viktigaste inför fjärde revisionen av patentlagstiftningen.

Att europeiska företag fortsatt upplever IP-rättigheter som ett problem i Kina är fortsatt oroande. Samtidigt finns det tecken som tyder på att inställningen långsamt håller på att förändras. Regeringen har insett att ett fungerande system för IP-frågor är viktigt om man vill bli mer innovativ. Den avgörande faktorn bakom Kinas förändrade inställning till IP är att man i kommande utvecklingsfaser är beroende av patenträttigheter. Utvecklingen går mot starkare patenträttigheter vilket är positivt också för utländska aktörer. Inte minst är internationella samarbeten inom dokumentdelning och undersökning, till exempel avtalet med EPO, positivt för alla inblandade.